

مترجم: حسین سپهر

نگاه فرانسوی به پرونده هسته‌ای ایران

♦ مترجم: حسین سپهر

اگر ایران به تحقیقاتش اصرار ورزد یا ادامه دهد از چه مدت زمانی برای دستیابی احتمالی به سلاح هسته‌ای برخوردار است؟ سه فرضیه احتمالی وجود دارد. اگر برنامه هسته‌ای ایران با این آهنگ و نظم ادامه یابد تهران ۵ الی ۱۰ سال باید وقت صرف کند. اگر ایرانیان تصمیم بگیرند هر چه سریع‌تر به سمت استفاده از تکنولوژی غنی‌سازی اورانیوم بروند تهران هنوز دو سال زمان، برای فراهم و مهیا کردن اورانیوم نیاز دارد.

نسبت کشورها با رژیم‌های بین‌المللی مرتبط با فناوری هسته‌ای را چگونه می‌بینید؟

دستیابی به سلاح هسته‌ای در حقوق بین‌الملل به واسطه معاهده منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای که در ۱۹۶۸ امضا شده منع شده است. طبق این معاهده کشورها به دو دسته تقسیم شده‌اند: آن دسته از کشورهایی که قبل از این تاریخ توانستند انفجار سلاح هسته‌ای داشته باشند بنابراین آنها به عنوان قدرت‌های هسته‌ای قلمداد شدند و آن دسته‌ای که

برنوتر تره رییس مرکز تحقیقات استراتژیک فرانسه در گفت‌وگویی، دیدگاه‌های خود را در مورد پرونده هسته‌ای ایران، مسایل مربوط به کره شمالی و مقررات NPT مطرح کرده است. او معتقد است با فرض این که ایران در صدد تولید یا تهیه سلاح اتمی باشد با شرایط موجود هنوز ۵ تا ۱۰ سال برای کار، زمان نیاز دارد. البته او معتقد است ایران هسته‌ای برای اروپا تهدید است و اروپا سعی دارد نقش کلیدی را در حل و فصل بحران ایفا کند. متن این مصاحبه را می‌خوانید:

معاهده به طور کامل میسر است. در نتیجه امکان توافق دولت‌های عضو، راجع به اصلاحات مطلوب وجود خواهد داشت. به علاوه ما می‌توانیم اجرای کامل این معاهده را از طریق سایر اقدامات حقوقی و سیاسی پی‌گیری کنیم.

آیا منع ایران از داشتن بمب اتم از آن جا که اسرائیل از قبل به آن مجهز شده توجیه حقوقی دارد؟

از نقطه نظر حقوقی ایران و اسرائیل در وضعیت‌های کاملا متفاوتی هستند. با امضای (NPT) ایران از برخورداری از بمب منع شده است. اما اسرائیل (NPT) را امضا نکرده است.

کره شمالی چه وضعیتی در قبال (NPT) دارد؟

وضعیت حقوقی کره شمالی نسبت به (NPT) نامشخص و مبهم است. این کشور در ژانویه ۲۰۰۳ اعلام کرد از معاهده (NPT) خارج می‌شود. با این تهدید سایر کشورهای عضو (NPT) این معاهده را کارآمد و مفید تلقی نکردند. کره شمالی اولین کشوری است که خروجش را از (NPT) اعلام کرده بود.

تاکید کردند قصد ندارند چنین سلاحی را توسعه بدهند و به عنوان کشورهای غیرهسته‌ای قلمداد شدند.

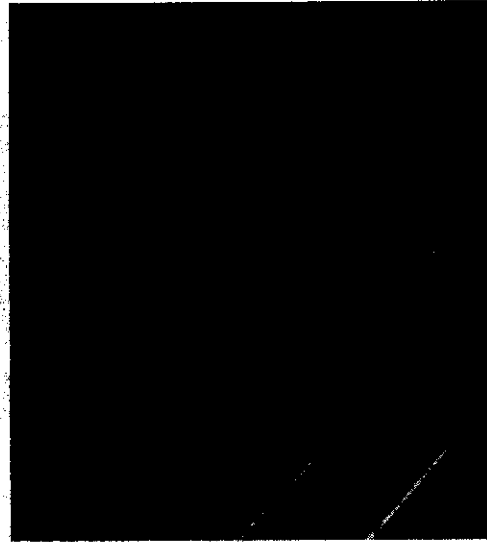
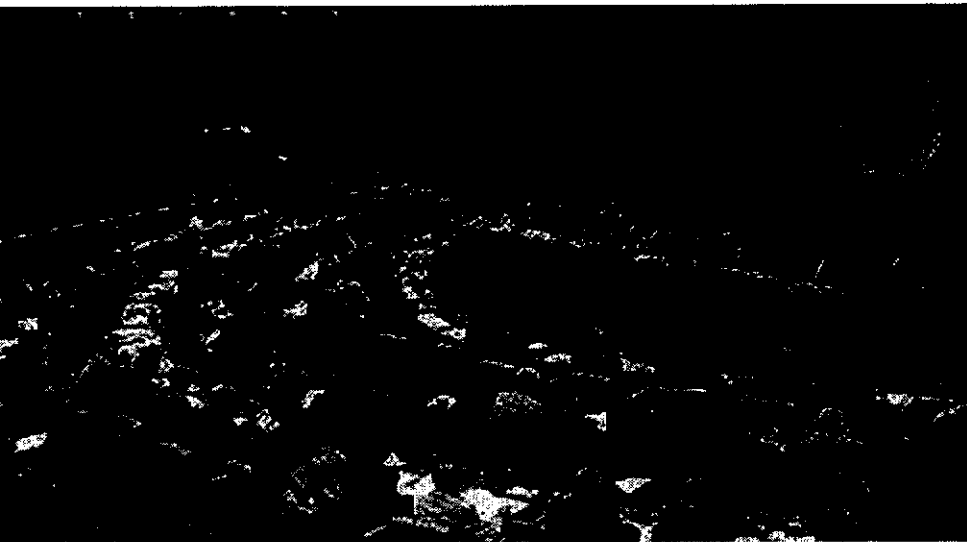
با این حال در سال‌های گذشته دسته سومی تشکیل شده است که معاهده (NPT) را امضا نکردند. نظیر هند، اسرائیل و پاکستان، در نتیجه این کشورها هر گونه توافق راجع به گسترش سلاح‌های هسته‌ای را نقض می‌کنند.

معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای دارای اشکالات فراوانی است. آیا اصلاح خواهد شد؟

معاهده ۱۹۶۸ توان تنظیم شرایط کنونی را ندارد و نمی‌تواند از تعقیب سلاح هسته‌ای از سوی هند و پاکستان و برخی کشورها جلوگیری نماید.

(NPT) یک معاهده ناقص است و اساس آن بر اطلاع به موقع از وضعیت هسته‌ای کشورها و در صورت تخلف روش‌های کم‌تأثیر اجباری است.

بی تردید این معاهده می‌تواند اصلاح و تغییر یابد. زیرا برخی از نکات آن خیلی مبهم بوده و به یک وضعیت تاریخی مشخص مرتبط است. لیکن یک اجماع وجود دارد مبنی بر این که اصلاح این

چرا اروپا می‌کوشد مانع دستیابی ایران به فناوری هسته‌ای شود اما اقدامی برای جلوگیری از تعقیب برنامه هسته‌ای کره شمالی اتخاذ نمی‌کند؟

چند دلیل وجود دارد. اول مجاورت و همسایگی جغرافیایی اتحادیه اروپا با ایران است. اروپا بر این مزیت یا امتیاز ایران نسبت به کره شمالی پافشاری می‌کند. زیرا ایران مزیت آمادگی و استعداد فشار بر اروپا را بیشتر از کره شمالی دارد. اروپا، ایران را کلید آینده رژیم "منع اشاعه" هسته‌ای می‌داند. معاهده (NPT) توانسته با اولین خارج شده از آن یعنی کره شمالی به حیات سیاسی و حقوقی خویش ادامه دهد. اما معلوم نیست با خروج ایران به عنوان دومین کشور چه سرنوشتی بیابد.

سومین دلیل این که قضیه هسته‌ای ایران یک فرصت برای ایفای نقش اروپا در مدیریت بحران است. به ویژه بهترین برگ برنده اروپا برای مذاکره با ایران در زمینه بازرگانی است. هیچ‌یک از این موارد در باره کره شمالی صلق نمی‌کند.

چه اقداماتی را کشورهای اتحادیه اروپا بر روی میز مذاکره برای تشویق ایران به کنار گذاردن برنامه هسته‌ای به همراه خواهند داشت؟

مجموعه پیشنهادهای اتحادیه اروپا در ماه ژوئیه ۲۰۰۵ ارائه کرد. مرکب از اعطای قول همکاری در زمینه برنامه هسته‌ای غیرنظامی، طرح مشارکت تجاری، همچنین همکاری سیاسی که ایران را در بلندمدت به شریک عمده اتحادیه اروپا تبدیل می‌کند بود اما نتوانست حد وسطی میان مواضع آمریکا و روسیه در مورد ایران داشته باشد. در پرونده هسته‌ای

ایران موضع و جایگاه روسیه بسیار مبهم و اقتصاد محور است.

شما فکر می‌کنید آقای عبدالقدیر خان پاکستانی در توسعه برنامه هسته‌ای ایران تاثیر گذار بود؟

پاکستان مایل به توسعه‌ی برنامه هسته‌ای ایران بود. اما فکر نمی‌کنم امروز همکاری هسته‌ای بین دو دولت وجود داشته باشد.

تجهیزات غنی‌سازی هسته‌ای ایران از چه نوعی است (به بیانی خواستگاه آنها کجاست؟)

چند کشور در این مورد با ایران ارتباط دارند از جمله چین و پاکستان. در رابطه با چین به نظر می‌رسد همکاری چند سال قبل قطع شده است. اما در رابطه با پاکستان این روند مدت زمان بیشتری طول کشید. علاوه بر این همکاری‌هایی بین ایران و کره شمالی دیده شده است. حتی اگر همکاری‌های دولتی قطع

شوند ممکن است دانشمندان یا کارشناسان خارجی به صورت فردی در این برنامه مشارکت کنند. برای مثال در گذشته برخی از شرکت‌های روسی به برنامه هسته‌ای ایران کمک کردند راهی که توانسته به تهران در شیوه تحقیق و مطالعه کمک کند.

در باره کتاب یک مامور سابق سازمان سیا که این اواخر متهم به افشا و فروش یک سری اطلاعات طبقه بندی برای ساخت بمب اتم متهم شده چه فکر می‌کنید؟ آیا واقعیت دارد که ایالات متحده نقشه‌هایی برای ساخت بمب اتم در اختیار ایران گذارده است یا این که مبالغه ژورنالیستی است؟

من کتاب جیمز ریزن (James Risen) که شما از آن یاد کردید را خوانده‌ام... من فکر می‌کنم باید اظهاراتش را با احتیاط فراوان پذیرفت. منابع آن زیاد موثق نیستند و شواهد مستقیم کمی وجود

دارد. من نسبت به این موضوع و اجرای آن شک دارم و فکر نمی‌کنم چنین اطلاعات فنی مهمی به ایران داده شده باشد.

اگر امروز قدرت‌های بزرگ در صدد جلوگیری از دستیابی سایر کشورهای جهان سوم به دانش و تکنولوژی هسته‌ای نباشند آیا در آینده نزدیک انرژی هسته‌ای به انرژی جایگزین تبدیل می‌شود؟

برعکس، کشورهای غربی در آماده کردن و تدارک تکنولوژی هسته‌ای با کشورهای نظیر ایران یا حتی کره شمالی سهم و شریک هستند به علاوه آنها پیشنهادات خیلی هماهنگ و مشترکی در این جهت ارایه کرده‌اند. در مورد ایران، اقدام روسیه در ساخت یک مرکز هسته‌ای که به تولید برق اختصاص دارد هیچ مشکلی را ایجاد نکرد اما با توجه به سومن‌ها و کنترل برنامه هسته‌ای این کشورها احتمالاً آن را تکمیل می‌نمایند و برای گرفتن تضمین بیشتر از آنها ادامه می‌یابد.

ایالات متحده و اروپا به ایران در مقایسه با کره شمالی بیشتر علاقه و توجه نشان می‌دهند، آیا به دلیل منابع طبیعی ایران است؟

ایالات متحده آمریکا به وضعیت کره شمالی در قیاس با ایران بیشتر توجه دارد. برای واشنگتن مساله کره شمالی از بحران فعلی با ایران مهم‌تر است. اما در مورد کره شمالی، روند جریان مذاکره کمی سخت و پیچیده‌تر است. ولی پرونده کره شمالی چندان بازتاب قوی در روزنامه‌های اروپا بر خلاف قضیه ایران ندارد.

توماس فریدمن یک مقاله در نیویورک تایمز نوشت با عنوان محور نظم؟ (Axis of Order) که می‌گفت هند، چین و روسیه کشورهایی هستند که می‌توانند یک راه دیپلماتیک برای این مساله پیدا کنند، نظر شما چیست؟

فکر نمی‌کنم آنها سه کشور کلیدی موثر باشند اما اقدام یا همکاری شان برای حل و فصل مسالمت‌آمیز بحران ایران ضروری است. در مورد هند گرایش دهلی نوبه موضع غربی‌ها هنگام آخرین نشست شورای حکام آژانس بی‌نهایت مهم بود. زیرا نشان داد همه کشورهای در حال توسعه ارتباط و پیوند با ایران را دنبال نمی‌کنند.

در خصوص چین و روسیه اهمیت شان آشکار است. آنها اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل هستند و عضو شورای حکام آژانس (IAEA)

می‌باشند، تصور می‌کنم از بین این کشورها، روسیه مهم‌تر است، به علاوه به نظر می‌رسد که مسکو پیامی فرستاده است که این کشور با ارجاع با پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت زیاد مخالفت نخواهد کرد.

پایان همکاری ایران با آژانس را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

ایران تصریح کرده اگر پرونده‌اش به شورای امنیت برود، همه همکاری‌ها را با آژانس قطع خواهد کرد. ایران می‌خواهد از ایجاد اجماع برای بازرسی‌های جدید جلوگیری کند. مساله بعدی دانش و شناخت کافی از موضوع است. در شرایط حاضر اگر ما بخواهیم وارد فاز جدیدی برای مذاکره شویم تهران می‌ترسد فرصت و زمان از دست برود. زیرا بسیاری در ایران هستند که دوست ندارند ایران از سوی جامعه بین‌المللی منزوی شود، تصور نمی‌کنم در شرایط فعلی، سازمان ملل متحد صریحاً اجازه توسل به زور علیه ایران را بدهد. اکنون، هیچ کشوری حتی ایالات متحده یا اسرائیل قصد حمله به ایران را ندارند. چنانچه اوضاع و احوال خیلی وخیم شود و تهران مجبور به انتخاب راه گریز شود و برنامه هسته‌ای خود را شتاب بخشد احتمال مداخله یا تحریم وجود دارد.

استدلال ایوان در حق مشروع برای هسته‌ای شدن را چگونه تحلیل می‌کنید؟

معاهده (NPT) به همه امضاکنندگانش اجازه می‌دهد به فعالیت هسته‌ای غیرنظامی تحت شرایط کاملاً امن و بدون داشتن هیچ هدف نظامی ادامه دهند. ایران می‌گوید یک "حق خدشه‌ناپذیر (undroit inalienable)" دارد که دولت‌های غربی آن را انکار و تکذیب می‌کنند. نومی‌ن مشکل این است که (NPT) برعکس آنچه که ایران تأکید می‌کند حق صریح غنی‌سازی اورانیوم را پیش‌بینی نکرده. بنابراین استدلال و توجیه ایران قابل بحث

است.

چرا فرانسوی‌ها (از بین دیگران) به معاهده (NPT) عمل نمی‌کنند؟

ماده ۶ می‌گوید: همه کشورهای هسته‌ای باید به مذاکره در تخریب و انهدام کامل سلاح‌های هسته‌ای متعهد شوند.

ماده ۶ (NPT) همه امضاکنندگان را به توقف مسابقه یا رقابت تسلیحاتی و به انجام مذاکرات با حسن نیت با گرایش به سمت خلع سلاح هسته‌ای و همچنین به سمت خلع سلاح عمومی و کامل متعهد می‌سازد. من فکر نمی‌کنم ما بتوانیم بگوییم که فرانسه ماده ۶ (NPT) را رعایت نمی‌کند. فرانسه به طور چشمگیری تعداد سلاح‌های هسته‌ای‌اش را قبل از پایان جنگ سرد کاهش داده است. همچنین تاسیسات یا تجهیزات تولید مواد شکاف‌پذیر و مرکز آزمایشگاهی را منهدم و تخریب کرد. فکر نمی‌کنم کشورهای غیرهسته‌ای همه علاقه و تمایل چندانی به خلع سلاح عمومی و کامل نشان بدهند.

کدام کشورها امروزه برنامه هسته‌ای نظامی را به طور مخفی توسعه داده‌اند؟

تردیدهایی راجع به برخی فعالیت‌های هسته‌ای از سوی چندین کشور عربی (عربستان، امارات، مصر و...) که روابط گرم و نزدیکی با عبدالقادر خان پاکستانی داشته‌اند وجود دارد. از بین سایر کشورهای آسیایی کره جنوبی احتمالاً برخی نیات و مقاصد مخفی نظامی در زمینه فعالیت هسته‌ای را دنبال می‌کند، اما فکر نمی‌کنم که جدا از ۹ کشور معروف بقیه به دنبال یمب باشند. البته در سایر کشورها برنامه‌های هسته‌ای رقابت‌آمیزی وجود داشته که توسعه یافته‌ترین آنها ایران می‌باشد، ۹ کشور عبارتند از: فرانسه، انگلیس، ایالات متحده، روسیه، چین، هند، پاکستان، اسرائیل و بدون شک کره شمالی.

تازه های کتاب
انتشارات روشنگران
و مطالعات زنان

تلفاکس:

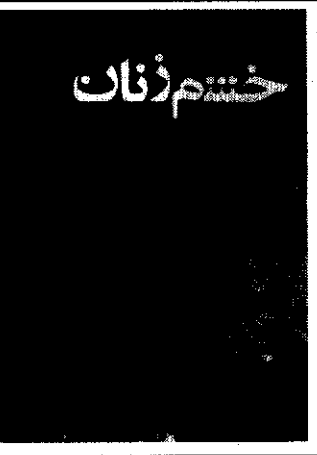
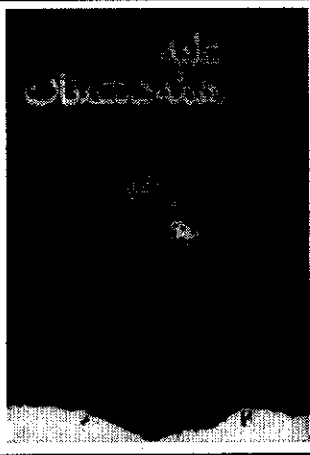
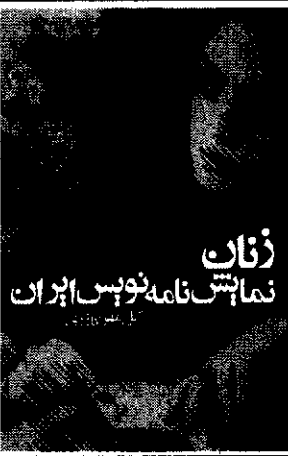
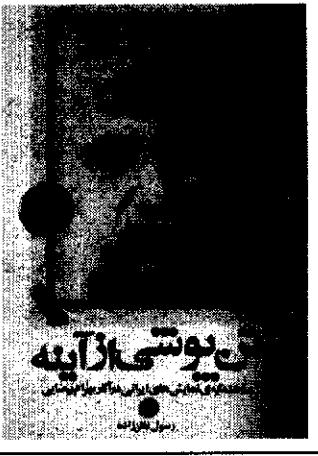
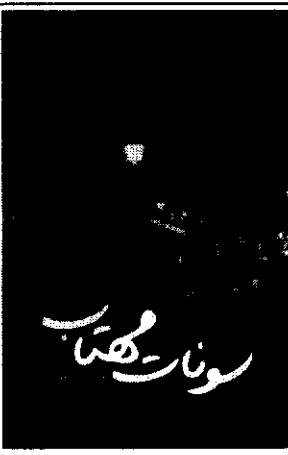
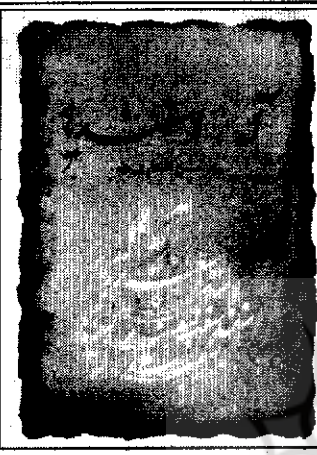
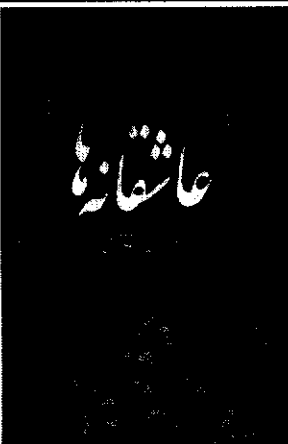
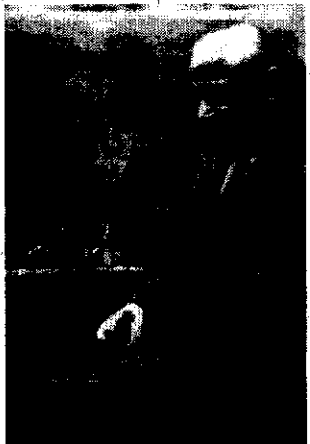
۸۸۷۲۳۹۳۶ ۸۸۷۲۲۶۶۵ ۸۸۷۱۶۳۹۱

تهران - صندوق پستی: ۱۵۸۱۷۵-۵۸۱۷

E-mail: shahla-a-lahiji@hotmail.com

فروش از طریق شبکه پستی

تلفن: ۸۸۷۱۶۳۹۱

ققنوس: ۲۳-۶۶۴۰۸۶۴۰ دامون: ۶۶۹۰۷۳-۶۶۹۵۴۰۷۳ پخش گزیده: ۶۶۴۹۲۹۶۲ پخش آثار: ۶۶۴۶۱۸۹۳